

PEHLİVAN

ÖZCAN KORKUT

(Geçmiş zaman içinde Bolu'da yaşanmış bu hikâyeyi, sevgili torunlarım CEMRE ve EMRE için yazdım)

PEHLİVAN

Çok yıllar önceydi.. Bolu'nun mevki sahibi ve o zamana göre okumuş sayılanlarından birkaç iş adamı arkadaş olmuşlar, kendi aralarında toplanır, bazen geziler tertipler, çoğu zaman da içkili meclislerde sohbet ederlerdi. Kimi sohbetlerinde aralarına aldıkları köylü Ali'yi de pek severlerdi.

Ali hiç okumamıştı. Okuyamamıştı. Babası yaşlanmış, geçimlerini kıt kanaat sağladıkları bağa bahçeye ve hayvanlara bakamaz olmuştu. Ali'nin çabası olmasa, yaşlı ana baba açlıktan ölebilirdi.

Bir çömlek yoğurt, birkaç köy yumurtasını heybesine koyan Ali şehre inip onları sattıktan sonra, okumuş arkadaşlarını arar, onları ziyaret ederdi. Onlar da çok sevdikleri Ali'yi arada bir akşam toplantılarına misafir ediyorlardı.

Sohbetler tatlı tatlı sürerken, sonunda hepsi birbirine karşı bir üstünlük, fazla okumuşluk havasına girerlerdi. Ali okuyamamıştı ama köy kahvesinde sohbetlerin nasıl ölçülü ve saygılı yapıldığını çok iyi öğrenmişti. Okumuş insanları kendinden çok üstün diye düşünüyordu her zaman. Onları hep öyle görmek istiyordu. Fakat, okumuş canciğer arkadaşların birbirilerine olan tafralarına bir anlam veremiyordu. Arada bir söze girmek ister;

-Sen sus. Sen câhilsin. Sen köylüsün, gibi sözlerle hemen önu kesilirdi.

Okumuşların önünde fazla gevezelik etmemeyi de öğretmişti ona ataları. İyi ama, Ali'nin birçok becerilerinden haberleri var mıydı onların? Bir gün birisi,

-Senin tavuklar yavruladı mı Ali, diye sormuştu da Ali gülmekten kırılmıştı.

Bunlar acaba inek sağmayı, koyun kırpmayı, harman savurmayı bilirler miydi? Tavuk, horoz, kaz, ördek bakmayı bilirler miydi? Hele hele Ali'nin Bolu dağlarından getirip büyüttüğü ayı yavrusu Pehlivan'la güreş tutmayı, onunla konuşmayı bilirler miydi?

Ali, kendi yaptıklarını, kendi ürettiklerini düşündükçe içinden böbürleniyor ama yine de susmayı yeğliyordu. Ne de olsa onlar, fazladan kitap okumuşlardı. Gazete okumayı, yazı yazmayı biliyorlardı.

Bir gün, yine toplandılar. Ali'yi de bırakmadılar. Ali, sohbetten sonra bir buçuk saat yol yürüyerek gece yarısı köye ulaşabiliyordu. Ama olsun. Okumuşların her toplantısında bir şeyler öğrenmekle bilgi dağarcığını geliştiriyordu. Onların okul anılarını dinlerken, kendisi okuldaymış gibi oluyordu. Arada bir de olsa iki lâf edebilmek, ona ayrı bir onur ve mutluluk veriyordu.

Sohbet yine güzel başladı. Geçmişten anılar, iş hayatı, memleket meseleleri. Sonunda, kim fazla okudu, kim daha başarılı havaları esince, Ali söze girdi.

-Ağalar... Güzel güzel konuşurken yine tadını kaçırdınız. Okumuşsanız okumuşsunuz. Bizim köyde büyükler "Okuyup adam olmak lâzım" derler. Okuyunca böyle mi adam olunuyor, deyince;

-Sen sus köylü. Sen kara cahilsin. Ne anlarsın bu lâflardan? Okusaydın adam olsaydın.

Ali bu sefer fena halde bozuldu. Gerildi, kızardı bozardı ve sonunda patladı.

-Sizin okuduğunuz kitapları, benim ayı Pehlivan da okur. Ama adam olur mu bilmem!

Bir an hepsi sustu. Arkadan bir kahkaha patladı.

-Vaay bizim köylü Ali. Demek, ayıyı okutursun. Okut bakalım görelim. Okutabilirsen, bizden sana koca bir inek hediye. Okutamazsan, senin danayı keser yeriz. Tamam mı?

Ok yaydan, söz ağızdan çıktı mı dönülmezdi. Ne dedi Ali? “Benim ayı Pehlivan da kitap okur.”

Çâreyi bulamazsa, büyütüp satıp da evlenme parası yapacağı dana da elden gidecekti.

-Bana üç ay izin verin. Üç ay sonra köye gelin, dedi.

Bahçe çapalarken, odun keserken, inek sağarken, yumurta toplarken, bir hafta düşündü durdu Ali.. Pehlivanla dili aynı olmasa bile birbirlerini çok iyi anlıyorlardı. Ama kitap okumak ayrı bir işti. O gece bildiği duaların hepsini okuyarak, yine odanın ortasına serdiği yer yatağına yattı. Odanın minik penceresinden giren ay ışığını seyrederken, düşüne düşüne uyuya kaldı. Gördüğü rüyayla yerinden fırladığında, daha gün ışımamıştı. Acele acele giyindi. Köy kahvesinin yolunu tuttu. Kahveci henüz açmış, toz kalkmasın diye ıslattığı, kahvenin önündeki toprak bahçeyi süpürüyordu.

-Himmet amca... Himmet amca, varsa bana bir kitap ver, ne olur..

-Oğlum Ali.. Okumayı bilmezsin, kitap neyine?

-Sorma, ne olur, çok lâzım.

Cilt bezi rengârenk olmuş, sayfaları tütün sarısına dönmüş, kocaman eski bir kitap getirdi kahveci Himmet. Koşa koşa koca çınarın altındaki, baraka benzeri köy bakkalına geldi Ali. Eski gazete kâğıdından kıvrılmış

külâha leblebi, çekirdek, üzüm kurusu doldurttu ve evin yolunu tuttu.

Pehlivan, çit duvar çevrili bahçede koca bir odun parçasıyla oynayıp duruyordu. Ali'nin geldiğini görünce iki ayağının üstüne kalkıp, neşeyle söylenmeye başladı. Ali'nin her sabah ziyareti, Pehlivanın sevdiği yiyeceklere kavuşması demektir. Ali'nin getirdiği kitaba eliyle hafifce dokundu, sonra kokladı. Burnuna sevdiği kokuların geldiğini hissetti. Kitabı ısırarak istedi. Ali her zamanki gibi eliyle işaret ederek, bahçenin ortasındaki eski değirmen taşının üstüne oturmasını istedi. Pehlivan oturdu. Ali de karşısına, meşe kütüğünün üstüne. Ali yavaşça kitabın ilk sayfasını açtı. Kuru üzüm tanelerini gören Pehlivan, diliyle bir sıyrıştı hepsini aldı. Ali bir sayfa daha çevirdi. Ay çiçeği çekirdeklerini gören Pehlivan, saniyede onları da yuttu. Sayfalar açıldıkça yediği yemişler ve bu oyun Pehlivanın çok hoşuna gitmişti.

Artık, her sabah kahvaltı öncesi gelen, kuru yemiş dolu kitabı gören Pehlivanın keyfine diyecek yoktu. Bir hafta sonra, kitabın sayfalarını kendisi çevirip içindekileri yemeye başladı. Ali, kuru yemişleri sayfa aralarına koyuyor, Pehlivan eliyle sayfaları çevirip çevirip yiyordu. Ali Bolu'ya indikçe, okumuş arkadaşları alaylı alaylı sorup, sıkıştırıyorlardı.

-Yahu, cahil Ali. Senin Pehlivan ne zaman okuyacak?

-Sözleştiğimiz zaman gelince, diyordu Ali.

Onlar kendi aralarında, Ali'nin danayı nerde yiyeceklerini plânlaya dursun. Üç ay geçti gitti.

O akşam sohbetinde, birden akıllarına geldi.

-Ali, vakit tamam. Davayı kaybettin, dediler.

-Yoo.. Pehlivan okumayı söktü.

Ali'nin çağrısına uyarak, ertesi sabah namazından sonra köy kahvesinde buluştular. Ali'nin elinde kitap, arkasında ötekiler, bahçeye girdiklerinde Pehlivan ellerini açmış, oturmuş kitabı bekliyordu. Şaşkın bakışlı okumuşların karşısında birinci sayfayı açtı. Baktı, üzümleri göremedi. Başını iki yana salladı ve hafifçe söylendi. İkinci sayfayı da boş görünce daha bir çok söylendi. Sayfaları çeviriyor, boş çıkınca da sinirleniyor homur homur söylenmeye devam ediyordu. Kitabın son sayfasına kadar bu böyle devam etti.

Şaşkınlıktan suskun kalan okumuşlar, Ali'nin sesiyle uyandılar.

-Gördünüz mü?

-Gördük, gördük. Kitabı çevirmeyi öğrenmiş, ama okuduğundan bir şey anlamadık.

-O, kendi dilinde okuyor. Okursanız, sizin dilinizi de o anlamaz.

Okumuş olmalarının yanında daha bir çok eksikleri olduğunu anlayan kafadarlar, Ali'ye kocaman bir inek satın almaktan kaçamadılar.

Bir yıl sonra, köyde açılan okuma yazma kurslarında genç yaşlı, kadın erkek öğrenciler arasında, elinde defter kalemle Ali'yi gören köylüler ona takılıyorlardı.

-Oğlum Ali.. Şu senin okumayı söken Pehlivanı getir, yazmayı da öğrensin bâri!...

12-Nisan-2004
Tanbûri, ÖZCAN KORKUT